

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาวะช่องปาก ที่มีผลกระทบต่อสมรรถภาพในชีวิตประจำวันในผู้ใหญ่และผู้สูงอายุในจังหวัดขอนแก่น ได้ทำการเก็บข้อมูลโดยการตรวจช่องปาก และสัมภาษณ์ในประชากรผู้ใหญ่อายุ 35 - 44 ปีจำนวน 291คนและ ผู้สูงอายุ60 - 74ปี จำนวน 402 คนที่อาศัยในเขตชุมชนย่อย เทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ทั้งหมด 14 ชุมชน จากการศึกษาพบว่าทั้งสองกลุ่มอายุ แต่งงานแล้วยังอยู่กับคู่สมรส จบการศึกษา สูงสุดระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ในผู้ใหญ่ส่วนใหญ่ประกอบกิจการส่วนตัว ในกลุ่มผู้สูงอายุ ส่วนใหญ่ไม่ได้ประกอบอาชีพ ในทั้งสองกลุ่มส่วนใหญ่มีโรค ข้ออักเสบ/ปวดข้อ เป็นปัญหาสำคัญของสุขภาพร่างกาย ด้านสุขภาพจิต ในกลุ่มผู้ใหญ่ มีผู้ที่มีภาวะซึมเศร้า คิดเป็นร้อยละ 42.9 และในกลุ่มผู้สูงอายุ ร้อยละ 36.6 ด้านพฤติกรรมทันตสุขภาพ ส่วนใหญ่ทั้งสองกลุ่มอายุ แปรงฟันด้วยยาสีฟันวันละ 2 ครั้ง ส่วนใหญ่ในทั้งสองกลุ่มไม่เคยขูดฟัน และไม่เคยไปรับบริการทางทันตกรรม ในผู้ที่ไปเพราะมีอาการของโรคในช่องปากในระยะที่รุนแรง พบผู้ที่สูบบุหรี่ คิดเป็นร้อยละ 24.1 และ14.4 ในกลุ่มผู้ใหญ่และผู้สูงอายุ สถานภาพในช่องปากในกลุ่มผู้ใหญ่ มีค่าเฉลี่ยฟันผุดอนอุด (DMFT) เท่ากับ3.07+ 3.88 ซี่/คน และในกลุ่มผู้สูงอายุ เท่ากับ10.29+ 9.29 ซี่/คน สภาวะปริทันต์ในทั้งสองกลุ่มมีการสูญเสียเยื่อยึดปริทันต์เพิ่มขึ้นตามอายุ สำหรับผลกระทบของสภาวะในช่องปากที่มีต่อสมรรถภาพด้านต่างๆในชีวิตประจำวัน พบผู้ที่ได้รับผลกระทบอย่างน้อย 1 ด้าน ในระยะเวลา 6 เดือนที่ผ่านมาในกลุ่มผู้ใหญ่ ร้อยละ 50.5 และกลุ่มผู้สูงอายุ ร้อยละ 49.3 ในกลุ่มผู้ใหญ่พบว่า ผลกระทบที่เกิดมากที่สุดคือผลกระทบต่อสมรรถภาพด้าน การกิน ความดีและความรุนแรงที่เกิดมากที่สุด คือผลกระทบต่อ การพูด ในกลุ่มผู้สูงอายุพบว่า ผลกระทบที่เกิดมากที่สุดคือผลกระทบต่อด้านการกิน โดยมีความดีที่เกิดมากที่สุดคือ ต่อด้านการพูด ความรุนแรงที่พบมากที่สุดคือ ด้านการนอนหลับ อาการที่เป็นสาเหตุในทั้งสองกลุ่มเกิดจาก ความความเจ็บปวด และความรู้สึกไม่สบายโดยการมีฟันผุ และการปวดฟัน เป็นสาเหตุในผู้ใหญ่ การปวดฟัน การสูญเสียฟัน และการมีฟันโยกเป็นสาเหตุในกลุ่มผู้สูงอายุ

ในกลุ่มผู้ใหญ่เมื่อใช้ logistic regression analysis พบว่า การเจ็บป่วยเรื้อรัง สุขภาพจิต การตัดสินใจเข้ารับบริการเมื่อมีปัญหา การสูญเสียเยื่อยึดปริทันต์ สัมพันธ์กับการเกิดผลกระทบต่อสมรรถภาพในชีวิตประจำวัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p < 0.05$

ในกลุ่มผู้สูงอายุ พบว่า สุขภาพจิต จำนวนครั้งในการเข้ารับบริการทางทันตกรรมใน 2 ปีที่ผ่านมา ปริมาณยาสูบที่สูบต่อวัน ประวัติการเคี้ยวหมาก ค่าเฉลี่ยฟันผุดอนอุด สัมพันธ์กับการเกิดผลกระทบต่อสมรรถภาพในชีวิตประจำวัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p < 0.05$